

scence ipd. Teže pa je odkriti sledove, ki jih je stik z antičnimi avtorji zapustil v Prešernovi pesniški dikciji, gradnji stavčnih period in celotnem načinu izražanja. Sistematična analiza bi gotovo pokazala, da je teh vplivov precej. Seveda pa zavoljo tega vrednost in čistost Prešernovega pesniškega izraza ni prav nič manjša. Kakor »Prešeren v svojih nesmrtnih pesnitvah nima niti ene izposojenke« (A. Breznik, Jezik naših časnikarjev in pripovednikov 78), tako tudi ni zagrešil jezikovnih barbarizmov. Nasprotno! Ravno v tem se kaže njegov sijajni jezikovni čut in posluš, da je s kongenialnim usvajanjem tujih besednih zvez razširil domačim besedam pomenski obseg.

Kajetan Gantar

O DAKTILOIDNOSTI SLOVENSKEGA JEZIKA

V JiS (III, 37—38) je Kajetan Gantar na podlagi verzov iz Župančičeve Dume podprl Sovretovo tezo, »da je ritmična osnova slovenskega jezika sploh daktiloidna«. Za našo poezijo ta ugotovitev gotovo ni nova, kdorkoli ima posluš za ritem slovenskih pesmi, je opazil n. pr. Vodnikovce »okrogle« poskočne pesmi ali Prešernovo balado Povodnji mož v amfibrahah ali Prešernove enajsterce, ki imajo večkrat samo tri ritmične poudarke ipd. V Vodnikovem času še ni bilo nobenih pravil, kako pisati slovenske verze, pesnik je skladal svoje pesmi v »poskočnem ritmu« pač zaradi tega, ker je pravilno čutil, da se da slovensko besedo najbolj neprisljčno preliti v tako mero, ki ima manjše število poudarjenih kot nepoudarjenih zlogov. S tem pa ni rečeno niti potrjeno, da je ritmična osnova slovenskega jezika *samo daktil*. Ne spuščam se v podrobnosti, menim pa, da za slovensko poezijo in torej tudi za slovenski jezik velja še zmeraj tisto, kar je napisal P. Stanislav Škrabec že pred dobrimi petdesetimi leti: »Ker pa ima v naši slovenščini vsaka beseda le en sam naglašen zlog, nenaglašeni pa mnogo več, in ker imamo tudi pogostoma rabljene besedice, ki so celo brez naglasa, zato je jasno, da ne moremo za vsaki dolgi zlog starih metrov postaviti naglašene in da je torej tista mera najprimernejša naši slovenščini, katera dopušča več nenaglašeni kakor naglašeni zlogov, to je, daktiljska, anapestska in amfibrahiska...« (Podčrtal jaz.) Škrabčev članek je izšel v »Cvetju z vertov sv. Frančiška« (II, 1 bcd, 2 bc) in v njegovih »Jezikoslovnih spisih« (I, 2, 128 do 137, Ljubljana 1917) pod naslovom »Jambi in troheji v naši poeziji«. Ni mi znano, ali je že kdo drug pred njim izrekel tako ali podobno misel. Prof. Sovre je prišel do podobnega zaključka neodvisno od Škrabca, saj sam omenja, da mu je ob branju Mahničevega članka »Slog in ritem Cankarjeve proze« prišla do zavesti njegova stara domneva, »da je ritmična osnova slovenskega jezika daktilska ali vsaj močno daktiloidna« (JiS II, 326). Iz lastnega opažanja bi omenil, da se mi je zlasti pri prevajanju Mickiewicza večkrat povsem neprisljčno zapisal verz, ki je bil ali amfibrahichen ali daktilski, da pa sem se včasih moral precej truditi, da sem dal takemu verzu jambsko mero. Vsekakor so to zanimive ugotovitve, ki bi jih kazalo razširiti in podkrepiti z nadaljnimi primeri.

Dušan Ludvik

ŠE ENKRAT ANGLEŽ

V prvi številki letošnjega JiS je St. Suhadolnik pokazal, da bo treba raziskovati po zapisih, če hočemo kolikor toliko natanko dognati, kdaj so se začele rabiti nekatere besede ali oblike. Tako je našel, da je Vodnik pisal v Lublanskih novicah med drugim oblike Anglez, Anglejz in angleski, anglejski. Dopolnili bi lahko, da je pridevnik anglejski še v uvodu v Kuharske bukve 1799 in v Abecedo 1811. Pravega Angleža pa dobimo v Primčevi Pravi poti k dobriemu stanu (1812), in sicer v pripombah k prevodu na str. 16 in 22: Anglëshov ali Englëndarjov, Anglëshi (Englëndarji), pridevnik pa v uvodu (4): v' Anglëshkim ali Englendarl'kim jesiki. Angleži so bili tiste čase spričo Napoleonove politike precej živo v naši zavesti. In ker smo prišli z dobrim delom Slovencev pod Francoze — tam so bili tudi Primčevi domači — se je naše ime za Angleža naslonilo na francosko, ki se mu je že prej zelo približalo. L. L.